

Кәсіпорынның құрылымы және оны жетілдіру жолдары

- ОРЫНДАҒАН: КУРБАНТАЕВА Г
- ҚАБЫЛДАҒАН: ОҢҒАРОВА
- ТОБЫ: 127-28а

Жоспар:

1. Өндірістік құрлым түсінігі және оның түрлері
2. Өндірістік құрылымның негізгі көрсеткіштері және оларды жетілдіру жолдары.

Кәсіпорынның өндірістік құрылымы дегеніміз- кәсіпорынның бөлімшелерінің құрамы мен көлемдерін, олардың өзара байланыстарының түрлерін, қуаттары мен жұмысшылар саны бойынша ара қатынасын қамтитын өндірістік процестің ұйымдастыру түрі.

Кәсіпорындардың өзара өндірістік
байланыстарының түрі олардың
өндірістік
жүйеге интеграциялау түріне
байланысты:

1 Тік интеграция кезінде
кәсіпорындар бір
бірімен біртұтас өндіріс
процесімен байланысқан.

2 Көлдеңен интеграцияда
әр кәсіпорын
белгілі өнім
номенклатурасын өндіруге
мамандандырылған.

Өндірістік құрылымның алғашқы элементі болып **жұмыс орны** табылады. Ол бір бірнеше жұмысшылардың қызметімен, негізгі жабдықтау мен қосалқы құрылғыларымен, еңбек заттарымен қамтылған цехтің өндірістік ауданының бөлігі. Жұмыс орнында өндіріс процесінің белгілі бөлігі орындалады.

Өндірістік құрылымның екі түрі ажыратылады:

1 Кешендік ӨҚ (көп сатылы) – мұнда кәсіпорында өндіріс процесінің барлық сатылары бар: дайындау, өндеу және шығару сатылары.

2 Мамандандырылған ӨҚ (бір, – екі сатылы) кезінде бір немесе екі саты жоқ, олар бойынша өндіріс процесі басқа кәсіпорындардан бірлескен жеткізілімдер түрінде қамтамасыз етіледі.

Өндірістік құрылымға әсер ететін негізгі факторлар:

Шығарылатын өнімнің түрі мен сипаты,

Өндірістің ауқымы (көлемі);

мөлшері;

Кооперациялау деңгейі.

ЦЕХ - әкімшілік жағынан оқшауланған жай өндіріс процесінде белгілі бір жұмысты атқаратын буын. Цехтың үш түрі болады:

1. Негізгі 2. Көмекші 3. Қосалқы

Негізгі цехта сатуға әзірленетін дайын өнімдер шығарылады. Көмекші цехтарға құрал-жабдықтарды жөндеу жұмыстары, энергетикалық, көлік цехтары жатады.

Қосалқы цехтарға қайта өңдеу цехтары, шығарылған өнімді безендіретін қораптар және басқада жұмыстар жатады, яғни орау, тасымалдау, түсіру жұмыстары.

Өндірістік құрылымның деңгейін сипатайтын көрсеткіштер:

1 Цехтардың құрамы, көлемдері, ара қатынасы, мамандандыру деңгейі.

2 Сериялылық коэффициенті – әр түрлі мамандандырылған цехтардағы жұмыс орындарының мамандандыру деңгейі.

$$K_{сер} = N_{до} / Ж,$$

мұнда: $N_{до}$ – цехта (учаскеде) детале–операциялар саны;

$Ж$ – цехта (учаскеде) жабдықтау бірліктерінің саны.

3 Түйінділік коэффициенті шектес звенолардың үйлесімділігі мен түйінділігінің дәрежесі.

$$K_{түйін} = K_{жетк} / K_{тұт} \cdot Y_{Ш}$$

мұнда: $K_{жетк}$ – жеткізуші цехтің қуаты;

$K_{тұт}$ – тұтынушы цехтің қуаты;

$Y_{Ш}$ – тұтынушы цехтің өніміндегі жеткізуші цехтің өнімінің үлес шығысы.

4 4.1. Құрылыс салу коэффициенті:

$$K_{құр} = S_{ғим} / S_{ж},$$

мұнда: $S_{ғим}$ – ғимараттар мен құрылыстардың ауданы;

$S_{ж}$ – кәсіпорын территориясының жалпы ауданы.

Территорияны пайдалану коэффициенті:

$$K_{т.п.} = S_{пайд.т.} / S_{ж},$$

мұнда: $S_{пайд.т.}$ – пайдаланылатын территорияның ауданы.

5 Өндіріс процесі сатыларының саны, көлік бағыттарының қашықтығы, кәсіпорынның жүк айналымы.

Пайдаланылатын әдебиет:

- 1) Қазақстан Республикасының “Инвестиция туралы” заңы. 2003 жыл және 2005, 2006 жылдардағы енгізілген өзгертулермен
- 2) М.В Ивошин «Инвестиция. Организация управления и финансирования.»//Москва 1999 год//
- 3) Косжанов.Т.Н. “Промышленная и инвестиционная политика в долгосрочной стратегии экономики страны, //Транзитная экономика,2005г,
- 4)Интернет сайт WWW.WFIN.KZ